

Lodz, stad van gouden neuzen

tekst: Jurgen Hillaert

Als je van Polen houdt en van stentrips kom je al gauw uit bij de hoofdstad Warschau of de historische stad Krakau. Een zeker zo interessante bestemming, maar veel minder bekend is de derde stad van Polen: Lodz. Ooit stond hier de grootste fabriek van Europa - de weverij van Karol Scheibler nam 13% van het stadsoppervlak in beslag - en tientallen fabrieken met honderden schoorstenen domineerden in de 19e eeuw de skyline van Lodz.

Nu is de grauwe industriestad omgetoverd tot het creatieve hart van Polen en misschien wel van heel Oost-Europa. Pianist Artur Rubinstein, architect Daniël Libeskind, filmregisseur Roman Polanski en make-up-artiest Max Factor zijn enkele van de markante inwoners van deze stad. Een stad die anno 2019

bol staat van de 'urban vibe'. Niet voor niets riep Lonely Planet afgelopen jaar deze stad als 'second-best' citytrip in Europa.

Europa's langste voetgangersstraat
Het hart van de stad wordt gevormd door de 'Piotrkowska'. Deze 4 kilometer lange kaarsrechte straat wordt omzoomd door fraaie stadspaleizen van vroegere textielbaronnen. Niet voor niets wordt de straat vaak gebruikt als filmdecor voor films die zich afspelen aan het eind van de 19e, begin 20 eeuw. Zo zijn hier onder andere films over Londen, Parijs, Budapest en Praag opgenomen. Tijdens WOII moesten alle hoofdstraten omgedoopt worden tot de Hitler-Strabe. De Piotrkowska heette dan ook heel kort zo. De slimme Polen doopten echter snel een andere straat om tot Hoofdstraat, die vervolgens Hitler-Strabe werd, waardoor de Piotrkowska weer haar eigen naam kon krijgen.

Tegenwoordig is het het langste voetgangersdomein van Europa en heeft een walk-of-fame, waarop de sterren van de Poolse filmindustrie zijn vereeuwigd. Per fietstaxi, e-step of citbike kun je spotgoedkoop de Piotrkowska op-en-neer.

Gouden bijgeloof

Maar nog meer opvallend zijn de bronzen beelden. Deze sculpturen van mensen en stripfiguren kom je overal in de hoofdstraat tegen en nodigen uit om mee op de foto te gaan. Inwoners van Lodz geloven, dat als je met je vinger over de neus van het beeld strijkt, je voor eeuwig gelukkig zult zijn. Niet voor niets hebben alle beelden dan ook een glanzend gouden neus. Op het noordelijkste stukje van de straat staat een modern beeld dat elk jaar een extra laag erbij krijgt om de leeftijd van de stad te markeren.

Stare Kino, de oude bioscoop

In Lodz vind je geen pleinen, maar links en rechts van de Piotrkowska vind je tientallen hofjes. De ene nog interessanter dan de andere. Zo is er op Nr. 3 een hofje dat volledig bekleed is met spiegelfragmenten. Elders verschijnt opeens een kattencafé 'Cat's eye', waar de zes huiskatten heer en meester zijn en de gasten foto's van hun eigen kat meenemen en aan de muur ophangen. Veel hofjes hebben een hippe bestemming gekregen als hotel of caféterras. Eén van de fraaiste is Stare Kino. De oudste bioscoop van de stad is nu uitgebouwd tot boutique-hotel met unieke kamers in de stijl van wereldberoemde films. De oude cinema is nog steeds in gebruik en door iedereen te bezoeken.

De kunst ligt op straat

Als je aan Polen denkt, kom je al gauw uit op een romantisch landschap met historische steden en dorpen, schilderachtige straten, pleinen en gebouwen. Maar daar doet de creatieve stad Lodz - je spreekt het uit als 'Woetschj' - niet aan mee. In dit urbane vleugje Polen steelt de niet te ontwijken street-art namelijk de aandacht.

muren van oude fabrieken en appartementsblokken voorzien van een likje verf. Inmiddels 'hangen' tientallen gigantische muurschilderingen verspreid over het stadscentrum van de stad. De opvallende street-art reikt vaak een hoogte van een paar verdiepingen.

De straatkunst in Lodz verschilt opvallend van die in West-Europa. Ze zijn minder realistisch en hebben een surreële, bijna futuristische aanblik. De sculpturen in de straten ogen minder rauw en zijn meer op elkaar afgestemd. Bronzen beelden - vaak met een link naar het filmverleden van de stad - nodigen uit om mee op de foto te gaan.

Zelf op street-art jacht gaan in Lodz? De VVV heeft een fraaie brochure waarop alle sculpturen en muurtekeningen staan aangegeven. Maar zeker zo leuk is om gewoon zelf door de stad te gaan dwalen en je te laten verrassen.

De Poolse stad Lodz staat bekend om zijn talrijke kunstwerken en gigantische muurschilderingen in felle kleuren. In deze voormalige industriële kern van Polen werd in 2009 het Urban Forms Foundation opgericht. Hoofddoel van deze organisatie: de hoge grauwe

Handig om te weten

KLM en LOT Airlines vliegen meerdere malen per dag op en neer tussen Amsterdam en Warschau. Vanaf daar is het nog anderhalf uur per auto, bus of trein naar hartje Lodz is. Met de auto is het ruim 1000km (ca. 12 uur).

Stare Kino is een bijzonder hotel, centraal gelegen aan de Piotrkowska. De kamers verwijzen naar de rijke filmhistorie van de stad en in de kelder van het hotel vind je de oudste cinema van de stad. Info: www.cinemahotel.pl/en Het Andel's Hotel is onderdeel van Manufaktura. Dit prachtige design-hotel heeft een indrukwekkende lobby én een rooftop-zwembad.

Het Museum voor Moderne Kunst en dependance 'MS2' in Manufaktura zijn interessant voor liefhebbers van contemporaine kunst.

Museum Miasta Lodz is een gerestaureerd stadspaleis en is een goede keus als je meer van historische kunst houdt. Het originele Oscar-beeldje van Artur Rubinstein's film The Love of Life vind je hier.

Lodz Design Festival is een voormalig fabriekscomplex waar hedendaagse Poolse designers hun producten exposeren. Een hippe plek, ook voor een drankje. Meer info op: www.lodzdesign.com.

'OFF' was mijn favoriete hang-out. Een soort mini-foodtruck-festival aan het zuidende van de Piotrkowska.

City-bike' Via een app op je telefoon kun je gebruik maken van de honderden leenfietsen in de stad. De eerste 20 minuten zijn gratis en daarna betaal je een habbekrats.

www.polen.travel/nl
www.lodz.travel

Wat doe je met een oude electriciteitscentrale?

In de voormalige electriciteitscentrale van de stad, nabij het Centraal Station vind je tegenwoordig een hypermodern wetenschapsmuseum, interessant voor jong en oud. Zo kun je er een Virtual-Reality-flight maken met het ISS-ruimtestation, maar ook tal van proefjes doen op het gebied van natuur- en scheikunde.

Naast het Centre of Science and Technology vind je het modernste planetarium van Midden- en Oost-Europa, genaamd EC Lodz. Op een bolvormig scherm van 14 meter krijg je een beeld gepresenteerd van het heelal om ons heen.

De typerende rode fabrieksbaksteen vind je ook terug in andere gerenoveerde fabriekscomplexen. In Lodz spreken ze trouwens liever over revitalisatie.

Ksiezy Mlyn, de voormalige fabriek van textielbaron Karol Scheibler, is zo'n andere interessante plek om te verkennen. Vergane fabriekscomplexen staan hier naast haast overgerestaureerde gebouwen. De parken en terrasjes maken het een populaire plek om vrije tijd door te brengen.

Meer info vind je op:
www.ec1lodz.pl
www.planetariumec1.pl

Het 2e leven van een fabriek

Nog zo'n eye-catcher is de Manufaktura. Dit voormalige fabriekscomplex is volledig gerenoveerd en biedt nu plaats aan theaters, musea, hotels, restaurants en winkels. Van 's-ochtends vroeg tot 's-avonds laat is het voor inwoners van Lodz en toeristen een geliefde plek om te vertoeven. Het is dé culturele hotspot van de stad. Diverse musea hebben hier onderdak gevonden. Het museum over de historie van de

voormalige fabriek van textielbaron Poznanski geeft een interessant beeld over het industriële leven in de vorige eeuw. Op aanvraag worden de machines in werking gesteld en krijg je een indruk van de omvang en herrie van de massaproductie.

Meer info vind je op:
www.en.manufaktura.com
www.muzeumfabryki.com